

Züli Aladağ'ın “Öfke” Filminde Türk-Alman Gençlik Alt Kültürlerinin Yansımaları*

Meryem Nakiboğlu^{ID}, Aydın

Öz

Bu çalışmada Almanya'ya işçi olarak giden ilk Türk neslin torunları olan üçüncü ve dördüncü kuşak gençlerin Alman toplumunda yaşadıkları sosyo-kültürel ve psikolojik sorunları saptanmaya çalışılacaktır. Araştırma nesnesi olarak “kurmaca” dalında 2007 Adolf Grimme ödülünü alarak Türk-Alman sinemasında önemli bir başarıya imza atmış bulunan yönetmen Züli Aladağ'ın 2006 yılında çektiği, Almanya'daki Türk gençliğini konu alan “Öfke” adlı filmi incelenecektir.

Almanya'da çok kültürlü ortamda yetişen gençlerin, toplumda egemen kültür dışında kendi aralarında oluşturdukları dia-kültür ve bu alt kültürleri oluşturmaya iten sorunlar film çerçevesinde nitel yöntemle gözlemlenecektir. Almanya'daki Türk gençliğin dâhil olduğu dia-kültürleri bağlamında yapılan incelemede gençlerin toplandıkları mekânlar, kullandıkları dil ve ifade biçimleri, dinledikleri müzikler, giyim tarzları ve takıları esas alınacaktır.

Belirlenen sorunlar incelenirken nesiller arası çatışmaya, aile içi ilişkilere, iki kültür arasında bocalama ve yaşanan bunalımlara, toplumdaki uzaklaşarak özgür olma düşüncelerine ve buna bağlı paradoksal durumlarına, suç ve uyuşturucuya olan eğilimlerine neden-sonuç ilişkisi bağlamında filmde alıntılar yapılarak örnekler verilecektir. İncelemede filmin çekildiği 2006 yılından günümüze kadar yaşanan süreçteki sorunlar ve günümüze yansımaları karşılaştırılarak buna yönelik çözüm yolları önerilecektir.

Anahtar Sözcükler: Göç, Gençlik, Sinema, Dia Kültür Alt Kültür, Öfke.

Abstract

Reflexionen Türkisch-deutscher Jugendsubkulturen in Züli Aladags Film “Wut”

In diesem Beitrag werden die soziokulturellen und psychologischen Probleme der dritten und vierten Generation junger Menschen, die Enkelkinder derer, die als Arbeiter nach Deutschland gingen, untersucht. Der Untersuchungsgegenstand ist ein Film mit dem Titel “Wut” des deutsch-türkischen Regisseurs Züli Aladağ. Aladağ ist einer der wichtigsten in der deutsch-türkischen Filmbranche. 2007 erhielt sein 2006 gedrehter Film den Adolf-Grimme-Preis für Fiktion.

Die türkischstämmigen Jugendlichen, die in Deutschland in einem multikulturellen Umfeld aufwachsen, und ihre Probleme, welche mit der von ihnen geschaffenen Dia-Kultur verbunden sind, bilden das Thema des Filmes. Um eben ihre Subkulturen darzustellen, werden die Probleme im Rahmen des Films mit der qualitativen Methode betrachtet. In der Studie, die im Zusammenhang mit den Dia-Kulturen der türkischstämmigen Jugendlichen in Deutschland durchgeführt wurde, werden die Orte, an denen sich Jugendliche treffen, die verwendete Sprache und Ausdrucksformen, die Musik, die sie sich anhören, die Kleidungsstile und die Schmuckgewohnheiten als Grundlage genommen.

Bei der Untersuchung der identifizierten Probleme werden Beispiele aus dem Film gegeben, in denen es um Konflikte zwischen den Generationen und Familien-Verhältnissen geht, die (im

* Bu çalışma, 25-27 Ekim 2018 tarihlerinde Erzurum'da gerçekleştirilen XIV. Uluslararası Türk Germanistik Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Zusammenhang mit dem Kausalitätsprinzip) die von beiden Kulturen gezeigten und paradoxalen Erlebnisse veranschaulichen. Bei der Untersuchung des Films werden die aktuellen Probleme seit 2006, wo der Film gedreht wurde, bis heute und ihre Erscheinungsformen in unserer Gegenwart verglichen und abschließend Lösungen für sie vorgeschlagen.

Schlüsselwörter: Migration, Jugend, Film, Dia-Kultur, Subkultur, Wut.

1. Giriş

Savaşlar insanların hayatına yön verdiği gibi milletlerin de geleceğine yön verir. II. Dünya Savaşı'ndan yenik çıkan Almanlar, askerlerinin büyük bir kısmını savaşta yitirmiş ve savaşın bedelini çok ağır bir biçimde ödemiştir. Savaşın yarattığı ekonomik krizden sonra 1950'li yıllarda Alman ekonomisi hızla kalkınmaya başlar ve daha fazla iş gücüne ihtiyaç duyar. Almanya bu iş gücünü öncelikle yakın Akdeniz ülkeleri ve Türkiye'den karşılar. Bundan dolayı büyük oranda kol gücü gerektiren işler için göçmen işçiler kitleler hâlinde Almanya'ya çağrılır. Bu göç dalgası özellikle 1960'lı yılların başından itibaren yoğun bir şekilde devam eder. Almanya'ya sadece maddi kazanç amacıyla göç eden işçiler başlarda geçici bir süre için gittiklerini düşünürler. Almanlar da göçmenleri geçici olarak gördükleri için taraflar arasında kurulması gereken dostluk köprüleri kurulamaz. Bu nedenle ilk işçilerden günümüze kadar oldukça zorlu bir süreç yaşanır. Bu zorluk toplum, inanç, dil ve bireysel psikoloji konularında, ağırlıklı olarak “yabancı” konumunda olan göçmenlerin etkilendiği iki taraflı bir sorunsala dönüşür.

Almanya'da yaşayan göçmenlerin sorunları bu büyük göç dalgasının en başından itibaren hep var olmuş, ancak zamanla sorunların şekli değişmiştir. İlk nesil işçiler dil bilmeme, uyum zorluğu gibi problemleri yaşarken, sonradan gelen nesillerde bu sorunların yerini daha farklı sorunlar almıştır. Bu sorunlar üçüncü ve dördüncü nesilde daha da değişmiştir. İlk nesil daha sınırlı bir sosyal çevrede, özellikle kendi milletinden olanlarla birlikte yaşamaya çalışırken onların torunları çok kültürlü ve çok dilli toplumda yaşamlarını sürdürürler. Bu çok dilli toplum içinde öz varlıkları olan kültürü yaşamaya çalışırlar. Kültürün birçok tanımı olmakla birlikte, genel olarak şu şekilde tanımlayabiliriz:

Kültür, bir toplumun birliğini oluşturan ve birbirleriyle etkileşen insanların, gündelik hayatları, düşünce ve sanat varlıkları dâhil toplumun her alanını şekillendirme çabalarının sonucunda gelişip zamanla değişerek farklı şekiller alan tarihsel bir oluşum olarak da tanımlanır. Kültürü sosyolojik açıdan tanımlayacak olursak:

Kültür; genel olarak Para-kültür, Dia-kültür ve İdio-kültür olarak sınıflandırılır. Para-kültür bir toplumun genel kültürüdür, Dia-kültür o genel kültür içerisinde var olan farklı ve çeşitli grupların kültürüdür. İdio-kültür ise hem Para-kültür hem de Dia-kültürlerden etkilenecek, yaşadığı bu kültürlerin içerisinde bireyin kendisinde istemsiz veya istemli olarak gelişen ya da geliştirdiği bireysel kültürdür (Erkurt 2014: 29).

Başka bir kültür içinde yaşayan Türk gençleri bir taraftan dia kültürlerini yaşamaya çalışırken, diğer taraftan içinde yaşadıkları Alman toplumunun dia kültüründen de etkilenirler. Gençler aile içinde “Almanlaşacak, dinini, kültürünü unutacak” korkusuyla aileleri tarafından baskı altında tutulurlar. Dilini ve kültürünü bilmedikleri bir ülkede hem aile içinde baskı gören, hem de Alman toplumu tarafından kabul görmeyen,

ötekileştirilen gençler yalnızlığa ve dışlanmaya itilirler. Gençler arasındaki problemler de bu baskı ve ötelenmeden sonra başlar ve aidiyetsizlik duyguları gittikçe geliştiğinden kültür şoku yaşarlar. Kültür şoku yaşayan bu gençlerin bir kısmı boşluğa düşerek alkol, eroin, kumar gibi kötü alışkanlıklara sürüklenirler ve bu durum uyuşturucuyu bir kaçış yolu olarak benimsemelerine neden olur (Asutay ve Atik 2012: 44).

Etkileşim konusu, toplum bilimsel kuramlarda da önemli yer tutar. Max Weber (1964-1920) ve Georg Simmel (1857-1818) gibi sosyologlar, bazı Alman düşünürler Weber ve Simmel'in sosyolojilerini kendilerine esin kaynağı olarak kabul etmiş; bir grup toplum bilimci ise etkileşimi toplumun temeli olarak görmüştür. Hatta onlara göre etkileşim varoluşun kendisidir. Bu zorunlu etkileşime en somut örnek olarak Almanya'da yaşayan yabancı uyruklu gençler ve özellikle Türk gençleri örnek gösterilebilir.

Yetersiz etkileşim sonucunda kuşaklar arasında ve toplum içinde kültürel bütünlüğün sağlanamadığı, bu nedenle de uyumsuzlukların ortaya çıktığı görülür. Tüm bu olumsuzlukları göz önünde bulundurarak ortaya çıkan sonuçları ve gençlik alt kültürlerini örneklendirmek üzere çalışmamızın amacına uygun olan, senaryosunu Max Eipp'in yazdığı, yönetmenliğini Züli Aladağ'ın yaptığı, "Wut/Öfke" filmini seçtik. Film gerçek hayattan alınmadır ve filmin senaristi Max Eipp'in tanık olduğu bir konuyu anlatır.

2. Almanya'da Gençlik Alt Kültürünün Oluşumu

Alt-kültür terimi, ilk olarak entelektüel gençlik muhalefetinin ardından 1960'lı yılların sonlarında yayılmaya başlar. Alman Marksist sosyolog Rudi Dutschke (1940-1979) 1968'de bir televizyon röportajında "*karşı-kitle*" olarak "*alt-kültür*" kavramından söz eder. Bir başka tanımlamada ise şu şekildedir: Alt-kültürler, paylaştıkları ortak ilgi alanları, düşünce tarzları ve alışkanlıklar çevresinde bir araya gelen bireylerden oluşan gruplardır. Alt-kültürler, gençlerin içinde buldukları düzene tepkililerdir. Bu tepki topluma, eğitim-öğretime, sistemine ve gerektiğinde aileye karşıdır (Asutay-Atik 2012: 4). Doğal düzene karşı olan bu alt-kültür mensubu gençler alternatif olarak kendi gruplarındaki farklılıklarını, kendilerine özgü yaşam biçimleriyle dışa yansıtırlar. Günümüzde Alman toplumu tarafından ötekileştirilen yabancı gençler, özellikle büyük şehirlerde, göçmenlerin yoğunlukta yaşadığı bölgelerde, kendi grupları içinde yine kendi dil ve kültür bariyerlerini oluşturdukları bilinmektedir.

3. "Öfke" Filminde Gençlik Alt Kültürleri ve Sorun Odakları

Almanya'daki gençliğin alt-kültürlerini oluşturmalarındaki asıl nedenlere değinecek olursak, öncelikle bu gençlerin "sevgisiz bir ortamda" yaşadıklarını söyleyebiliriz. Alman toplumu kolektif biçimde üstün saydığı kendi kültürel özünün gereği olarak yabancıları "*öteki*" olarak tanımlar. Kendileri ile eşit saymadığı *öteki*'leri farklı gözle gördüklerini, İsviçreli yazar Max Frisch'in (1911-1991) ünlü "*Biz işçi istemiştik, insanlar geldi*" sözleri çok net bir biçimde açıklar. Toplum tarafından kabul görmeyen bu gençler diğer gençlerden daha çok saldırgan ve daha asidirler. Kendi aileleri onları "Almanlaşacağı" korkusuyla baskı altına alırken, Almanlar "milletini, ekonomisini ve dilini bozacağı" kaygısıyla içine almaz. Bu nedenle hem kendi aileleri hem de Alman toplumu tarafından dışlanmış olurlar. Yabancılar sosyal ve politik olarak ayrımcılığa

maruz kaldıkları ve içinde yaşadıkları toplum tarafından aynı zamanda alay konusu olarak görülürler (Canoğlu 2011: 5).

Almanlar, toplumdan dışlanan bu gençleri “*Kanak*” olarak adlandırmışlardır. Kanaklar, diğer gençlerden farklı bir gruptur. Bunlar büyük şehirlerin belli bölgelerine yerleşmişlerdir. Bu bölgelerde Almanların yaşadığı pek görülmez. Buralarda yaşayan yabancı gençler böylece kendilerine özgü yaşam biçimlerini oluşturma imkânını bulmuşlardır. Kendi aralarında sosyal birliktelik ve dayanışma vardır. Bu gençler de tıpkı ebeveynleri gibi kendilerine özgü yaşam biçimlerini oluştururken, farklılıklarını öncelikle konuştukları dille gösterirler. Bu dil, onların sosyo-kültürel kimliklerinin sembolü olan Kanakça’dır.

3.1. Gençlik Dili / Kanakça

Bir dilin ortaya çıkış sebepleri araştırılmadan önce o dilin kullanıldığı yerin/ülkenin sosyo-kültürel toplum yapısının bilinmesi, dilin ortaya çıkış faktörlerinin çok iyi tespit edilmesi ve toplumsal ilişkilerin analizlerinin yapılması gereklidir. Kanak dilinin ortaya çıkış nedenlerinden biri de, Almanya’nın çok kültürlü heterojen yapısıdır. Almanya dünyanın birçok ülkesinden göç alan bir ülke konumuna gelmiştir. Bu nedenle “*multi-lingua*” olarak nitelendirilen çok dilli bir toplum yapısına sahiptir. Dilbilimci Volker Hinnenkamp’ın (1951-) gözlemleri de bunu yansıtmaktadır:

Augsburg’da tramvayla üniversiteye ya da üniversiteden eve gidiş-dönüş güzergâhında, eski Postane yolundaki okullardan yüzlerce erkek ve kız öğrenci tramvaya biniyorlar. Bu öğrencilerle birlikte tramvayda çok dilli bir ses karmaşası oluyor, her gün yalnızca Almanca, Türkçe, Yunanca, Rusça veya diğer dillerin değil, aynı zamanda Almanca-Türkçe, Türkçe-Yunanca veya Almanca-Rusçanın – bana göre – nefes almaksızın değiştirilerek kullanıldığını görüyorum (Hinnenkamp 2000: 96-107).

Kanak dilinin ortaya çıkış nedenlerinden en önemlisi bizce ötekileştirilmeye tepki olarak oluşturulmuş yeni bir dil olmasıdır. Bu gençler topluma tepkilerini, toplumdan farklılıklarını konuştukları dil ve giyinişleriyle abartılı bir biçimde göstererek adeta “Biz de varız!” demek istemektedirler. Konuştukları bu dil onların varlıklarının sosyo-kültürel kimliklerinin sembolüdür (Hobuş 2007: 47).

Kanakça, Almanca-Türkçe karışımı, henüz eğitim dili olmayan, dilbilgisi ve sözdizimsel belirsizlikleriyle “*azınlık dil çeşitliliği*” (etnolektale Varietät) olarak adlandırılan bir grup dilidir. Dilbilgisinde (grammatisch), sözlükte (lexikalisch), vurguda (prosodisch) ve ses biliminde (phonetisch) eksiklikler vardır. Almandaki birçok edat ve isimlerin cinsiyetini belirten “*artikel*”ler yoktur. Nötr isimler için kullanılan “*das*” tanımlılık edatı bütün isimler için kullanılır. Konuşma ritmi (Sprecherhythmus) belli yükseklikte (Hebungen) ve vurgusuz hecelerle (Senkungen) karakterize edilir. Türkçe cümle parçaları (Satzteile) ve yapılar (Konstruktionen) Almanca deyimlerin içine yerleştirilerek değiştirilmiştir.

Almanya’daki üçüncü neslin farkındalıklarını öncelikle kendi aralarında konuştukları bu dille gerçekleştirdiklerini görüyoruz. “*Öfke*” filminde de baştan sona kadar Can ve arkadaşlarının konuştuğu dil Kanakça’dır. Birçok farklı biçimde adlandırılan bu dil, gençler arasında oldukça yaygındır. Kanakça özellikle Türk gençleri ve Alman kökenli olmayan diğer göçmen gençler arasında daha fazla kullanılır. İsviçreli

Dilbilimci Christa Dürscheid'e (1959-) göre bu dil "*Türkendeutsch*", "*Balkandeutsch*" konuşanları tarafından "*Kanakisch-Deutsch*" olarak adlandırılır. Dürscheid bu dilin, birkaç yıldır okul bahçelerinde, McDonald's gibi "*fastfood*" mekânlarında, tramvaylarda kısaca gençlerin bulunduğu her alanda yalnızca yabancı gençler arasında değil, hatta İsviçreli ve Almanca konuşanlarda da görüldüğünü ifade eder (Dürscheid 2003: 3).

Dilbilimci Dürscheid'in "*Türkendeutsch*" olarak adlandırdığı bu dile filmde sıkça kullanılan cinsel içerikli argo kelimelerden birkaçını örnek vermek istiyoruz: "Lan", "Alder", "Ich bin Kino oder was?", "Krass", "Knarre", "Thuss", "Valla", "Moruk", "Karre", "Isch bin komisch oder was!", "Bist du schwulu oder was!", "Fett", "Muschi", "Bist du Schule oder was!", "Penner", "Schwull", "Scheiße", "s.k.r.m", "s.kt.r lan", "Kanaken" ve "Geile" gibi.

3.2. Gençlerin Eğlence Tarzları / Rap-HipHop-Breakdans

Alt-kültürü oluşturan bu gençler farkındalıklarını konuştukları dille gösterdikleri gibi, kendilerine özgü giyim tarzları, dinledikleri müzik tarzı, kullandıkları takılarla da dışa yansıtırlar. Dünyamızın artan iletişim araçlarıyla oldukça büyük bir köy haline gelmesi, günümüz tabiriyle globalleşmesi ya da bölgesel değişikliklerle birlikte iletişimin gelişmesi sayesinde kültür de gezici hale gelmiş, olduğu yerde duramaz olmuştur. Geline süreçte Türk ve Alman HipHop'çılar, RAP'çılar ve Afro-Amerikancı bir gençlik oluşmuştur. Şarkılar, türküler nasıl ki halkın duygu ve düşüncelerine tercüman olmuşsa, günümüzde de rap müzik türü gençlerin, özellikle de Almanya'da yaşayan Türk gençlerin sesini duyurma aracı olmuştur. Rap müziğin toplum dışına itilen göçmen gençlerin sesi olması gibi, aynı misyonu Rap ve HipHop grupları da üstlenmiştir. Bu müzik yoluyla, Almanya'da yaşanan ekonomik, sosyal ve kültürel sıkıntılar; fanatik Alman milliyetçisi grupların, bilinen adlarıyla dazlakların yabancı saydıkları kişilere zulmü; aradan geçen süre içinde kazanılan yeni yaşamın zorlukları anlatılmaya çalışılmaktadır (Nakiboğlu 2012: 230).

HipHop kültürü, etnik azınlığa mensup gençlere kimlik oluşturma süreçlerinde hem kendi otantik, kültürel sermayelerini hem de evrensel transkültürel sermayelerini bir arada kullanma imkânı sağlar (Erkayhan 2011: 191). Gençleri bu kültüre eklemeyen kültürel formlar rap müzik, breakdans ve grafiti sanatıdır. Rap müzik, Kanak gençler arasında oldukça sevilip dinlenen bir müzik türüdür. İncelediğimiz filmin birçok karesinde gençlerin rap müzik dinlediği ve kendilerine has figürlerle dans ettikleri görülmektedir. Kanakların yaptığı rap müzik parçalarının çoğunluğu sosyal içeriklidir. Kendi günlük yaşantılarını, Almanların kendilerini "kara kafalı" olmalarından dolayı dışlamalarını, haklarını arayamamalarını, ezilmeye karşı mücadelelerini, gerekirse kavga etmeleri gerektiğini dillendirir (Nakiboğlu 2012: 239).

3.3. Gençlerin Giyim Tarzı ve Takıları

Kanak gençler yaşadıkları toplum içinde hemen hemen her türlü farklılıklarıyla dikkat çekerler. Kendilerine özgü yaşam biçimleri vardır. Yaşam biçimlerini özellikle kullandıkları dille, giyim kuşamlarıyla, takılarıyla, eğlence anlayışlarıyla, dinledikleri müzik türüyle yansıtırlar. Onların en belirgin özellikleri sert, soğukkanlı ve maço olmalarıdır. Kendileri için kullanılan olumsuz imajları güçlü ve tehlikeli gibi anlam

yükledikleri kavramlarla değiştirirler. Yeterli özgüvenlerinin bulunduğunu belirtmek için deri ceketleri, siyah pantolonları, uzun siyah saçları, atletik yapıları ve toplum içinde saldırgan, tehditkâr davranışları ve laubali yürüyüş tavırlarıyla dikkat çekerler (Nakiboğlu 2012: 194). Kanakların en belirgin özelliklerinden biri de kolye ve bileklik takmalarıdır. Filmde Can ve arkadaşlarının da kolye ve bileklik taktığını görülmektedir. Feridun Zaimoğlu'nun “*Kanak Sprak*” adlı eserinde Kanak gençlerden biri olan Erkan kendilerini şöyle tanımlar:

Biz hepimiz Kanakız! Terimiz Kanak, hayatımız Kanak, altın zincirlerimiz Kanak, bize özgü stilimiz Kanak. Buğumuz yabancı, terimiz zenci, hayatımız zenci, altın zincirlerimiz zenci, sinkafımız (küfürlerimiz), yememiz, lânet olası kendimize ait tarzımız zenci, biz aptallar gibi derimizi kaşındığımızda zift karası derimizin olmadığını farkediyoruz. Zenci olabilecek başka yaşamlar için çok fazla farklılığımız var. Vatanımızı muhteşem buldular, Kanak burada Kanak orada senin de tesadüfen düştüğün bir yerdir. Eğer sen hayalinde serseri olarak düşünürsen şişman vücudundan bile Kanak sana görünür (Zaimoğlu 2010: 27-28).

4. Göçmen Kökenli Yönetmenler ve Züli Aladağ

Özellikle 1990'lerden sonra Alman Sinemasında Almanya'da yaşayan Türk göçmenlerin ifade edebilecekleri en etkili iletişim ve kültür araçlarından birisi sinema olmuştur. Türk göçmen yönetmenler, Türk toplumu ve Alman toplumu içerisindeki deneyimlerini beyaz perdeye aktararak gerek kimlik gerekse vatan algılamalarını da yansıtmaya imkânı bulmuşlardır. 90'lı yılların ikinci yarısında Hamburg ve Berlin Türklerin sinema merkezi haline gelmiştir. Hamburg'da Fatih Akın, Yüksel Yavuz, Buket Alakuş, Ayşe Polat, Berlin'de ise Thomas Arslan, Hulisi Kutlucan, Seyhan Derin, Sülbiye Günar, Neco Çelik ve Züli Aladağ gibi isimler ilkler olmuştur.

İncelediğimiz “Wut/Öfke” adlı filmin yönetmeni ve senaristi Türk asıllı Alman yönetmen Züli Aladağ 1968 yılında Van'da doğar. 1973 yılında Almanya'ya eğitim için gider ve Stuttgart'ta büyür. Münih'te tiyatro eğitimi aldıktan sonra Alman yönetmen Roland Emmerich'in yanında yardımcı yönetmen olarak çalışır. Zamanla Alman televizyon ve sinema dallarında çalışarak büyük başarılar imza atar. Aladağ'ın başarıları çeşitli ödüllerle taçlandırılır. 2000 FFA-Kısa Film Ödülü “Short Tiger”, 2001'de “Wilhelm-Bitter-Ödülü”, 2006 “Alman Film Akademisi tarafından (Wut) “Özel Tanıma Ödülü”, 2007'de Adolf Grimme (Wut), Goldene Gate Award (Wut), 2010'da yabancı dalda “Alman Film Ödülü”, 2018'de “Erkek Kardeş” adlı televizyon dizisiyle en iyi rejisör ödülleri alır.

5. “Öfke” (Wut) Filmi Hakkında

“Öfke/Wut” adlı film 29 Eylül 2006'da saat 22:00'de Alman ARD televizyon kanalında gösterime girer. Film, o zamana kadar hiç görülmedik oranda izleyici kitlesine ulaşır ve 2,67 milyon kişi tarafından izlenerek 2007 yılında “en iyi televizyon filmi” dalında Altın Kamera Ödülü”nü alır. Film gösterime girdikten sonra hem Alman basını hem de Türk basını tarafından çok sert bir biçimde eleştirilir. *Der Spiegel* dergisi filmin doğu-batı arasında yeni bir kültür çatışmasına neden olacağı düşüncesiyle filmi ateşle oynamaya benzetir (Mielke 2006). Türk basınında da film sert tepkiler alır. Hürriyet Gazetesinin ilk sayfasında “ARD, Berlin'deki Türk çocuklarını ultra vahşi gösteriyor” (Hürriyet Gazetesi 21.09.2006) başlığıyla verilen haberde, filmin Türk çocuklarından

oluşan vahşi bir uyuşturucu çetesini canlandırdığı ve bazı önyargılara dayandırıldığı belirtilir.

Filmin başrollerini “Can” rolüyle Oktay Özdemir, “Felix” rolüyle Robert Höller, anne rolüyle Christa Laub (Corinna Harfouch), baba rolüyle Simon Laub (August Zirner) oynar. Film, Berlinli Türk gençlerinin *çakı-parmak* oyunu sahnesiyle başlar. Sol el masanın üzerine konduktan sonra sağ eldeki çakı, hızla sol elin parmaklarının arasına batırılarak oynanır. Çakıyı eline batıran oyuncu hem iddiayı hem de 25 Euro’yu kaybeder.

Bu oyunu oynayan gençlerden biri de Can’dır. Can, uyuşturucu satan, hırsızlık yapan, önüne geleni döven problemlili bir gençtir. Can, çetesiyile varlıklı ve iyi yetiştirilmiş, bir profesörün oğlu olan Felix’i baskı altına alır ve ona istediğini yaptırır. Her iki karakter tamamıyla birbirine zıttır. Felix, Can’dan korktuğu için kendisine yapılan baskılara karşı çıkamaz. Bir gün Can Felix’in yeni spor ayakkabılarını alır, Felix eve yalınayak gitmek zorunda kalır ve filmde olaylar böylelikle başlar. Filmdeki ana ve yan oyuncuların kendilerine özgü tipik karakterleri vardır.

6. Film Karakterlerinin Benzer ve Farklı Yönleri

6.1. Can

Can, Berlin’de yaşayan amacı olmayan Kanak gençlerden yalnızca biridir. 15-16 yaşlarında, uzun siyah saçlarını arkadan toplayan, seyrek dişli sırtışıyla nefret uyandıran, zayıf, orta boylu, kapüşonlu sweat shirt ve geniş bol cepli pantolon giyen bir gençtir. Diğer Kanak arkadaşları gibi onun da boynunda ve kolunda zinciri vardır. Konuşmaları argo ve küfür içeriklidir. Can’ın babası manavdır; Felix’in babası Simon’la konuşurken oğlu Can’ın iyi bir genç olduğunu dillendirir. Can’ın babası gerektiğinde oğluna karşı sert davranabilmektedir. Can evinin dışında daha özgürdür ve bu nedenle dışarıda kendi kurallarının geçerli olduğu bir hayat kurar. Can’da hemen hemen olumsuz tüm özellikler görülür. Bir erkek kardeşi vardır. Zamanını çetesiyile geçirir. Onlarla çakı-bıçak oyunu oynar, breakdans yapar, rap müzik dinleyerek basketbol oynar. Mutlu bir aile ortamında yaşamadığı için de gergin ve şiddet eğilimli bir gençtir. Can, sahip olamadığı şeylere sahip olan Felix üzerinde baskı kurar. Can kendisinin sahip olamadığı büyük bir evin, paranın ve eğitimin eksikliğini hisseder.

6.2. Felix

Felix, zengin ve eğitilmiş bir ailenin 15-16 yaşlarındaki, sarışın, bebek yüzlü tek çocuğudur. Felix, Can’ın tam zıttı bir karaktere sahiptir. Can ne kadar saldırgan ve konuşkansa, Felix de o kadar sakin ve içe kapanıktır. Felix, çello dersleri alır, Schubert dinler, babasıyla birlikte vakit geçirir; babası da oğluyla gurur duyar. Oysa Can’ın babası sert ve otoriterdir. Felix Can’a göre sıcak bir aile ortamında yaşar.

6.3. Felix’in Babası (Simon Laub)

Felix’in babası Simon yakın zamanda üniversitede edebiyat profesörü olacak bir akademisyendir. Oğlunun sürekli dövüldüğünü fark eden Simon, önce problemleri çözmek için Can ile iletişim kurmaya çalışır ancak bu girişimi ters teper. Can, Felix’in

babasına ve annesine küfreder. Simon, Can'ın evine giderek babasıyla konuşur ve oğlunun rahat bırakılmasını talep eder. Oğlunun ayakkabılarının Can tarafından alındığını söyleyerek yardım ister. Durumu Can'ın babasına anlatır ve Can'ın babası oğlunun yaptıklarından dolayı sinirlenerek Can'ı Simon'un yanında döver. Bir başkasının yanında babası tarafından dövülen Can'ın onuru kırılır ve Simon'a kinlenir. O'na olan öfkesini karşılaştıkları her ortamda kusar.

6.4. Felix'in Annesi (Christa Laub)

Christa Laub başarılı bir emlakçidir. Evliliğinden dolayı hayal kırıklığına uğramıştır. Eşi Simon'la evliliğini sürdürmesinin tek nedeni oğulları Felix'tir. Eşinin, problemlerin üstüne gitmemesi ve mücadele etmemesinden dolayı şikâyetçidir. Eşinden daha fazla sorumluluk taşıması ve hırslı olmasını ister. Şikâyetçi olduğu eşiyile ortak arkadaşları olan Michael ile ilişki yaşar. Michael eşine göre daha becerikli, kıvrak ve pratiktir. Eşinde bu özellikleri göremeyen Christa'nın gönlü Michael'e kayar, bu nedenle eşine olan ilgisi azalır. İlgisini daha çok oğulları Felix'e yöneltir. Felix'in Can'la olan iletişimine Simon çok tepki gösterir. Christa eşinin daha farklı tavır almasını bekler. Simon'un gerçekliklerle başa çıkamaması, onu daha fazla ilgisizliğe sevk eder ve o da oğlunu yalnız bırakır.

6.5. Can'ın Babası

Filmde Felix'in babasının adı sıkça zikredilirken, manav olan Can'ın babasının adı geçmez. Hayatını İslami kurallara göre yaşar. İki oğlu vardır, büyüğü Can'dır. Oğullarını iyi yetiştirdiğini ve zararsız kişiler olduğunu düşünür. Evine gelen misafirine karşı iyi ve misafirperver davranırken sinirlendiği anda yine misafirinin yanında oğlunu dövöbilen bir babadır. Filmde Can'ın annesi tek bir karede görünür ve adından da hiç bahsedilmez. Oysa Felix'in annesi filmin en önemli karakterlerinden biridir.

6.6. Michael

Michael, Simon'ların aile dostudur. Çok becerikli ve yetenekli biridir. Kendisine ait bir atölyesi vardır. Simon'un evinde tamir gerektiren bir şey olduğunda bunu evin erkeğinin yapması gereken yerde Michael yapar. Bu durum Christa'yı etkiler ve Michael'e ilgi duyar. Aralarındaki bu ilgi ilişkiye dönüşür. Simon, Can konusunda dostu olarak gördüğü Michael'den destek alır. Michael Can'ı döver. Simon sonrasında eşi ile Michael arasındaki ilişkiyi öğrenir ve iki dost kavga ederler.

7. Öfke (Wut) Filmi

Filmin ilk görüntüleri Can ve çete arkadaşlarının açık bir alanda (Bolzplatz) breakdanc yaparlarken başlar. Bu alanlar gençlerin toplanma mekânlarıdır. Filmde Kanak gençler kendilerine özgü figürlerle dans ederler. Ellerinde çakı vardır. Filmin başrol oyuncularından Can bıçak oyunu oynamak için arkadaşına "*Beş kağıt Moruk, haydi gel s.....k*" diyerek oyun arkadaşını oynamaya çağırır (Wut 0:58-1:18) ve oyunu kazanır. Aralarında Kanakça konuşan bu gençler "*moruk*" sözcüğünü sıkça kullanırlar. Bu hitap şekli tamamıyla gençlere özgü gençlik jargonu dediğimiz alt kültür dilidir. Filmin ana karakterlerinden biri olan Felix, bir süre Can'ların bulunduğu açık alanda oturmuş, evine gitmek için ayağa kalkmıştır. Felix'in gittiğini gören gençler yolunu

kesirler. Can, Felix'e "*Ne oluyor Alder! Sigara ister misin?*" (Wut 1:47-1:50) diye sorar. Felix parasının olmadığını söyler. Can tepkili konuşmasını sürdürerek "*Yoksa annen sana para vermiyor mu?*" (Wut 1:50) diyerek sormaya devam eder. Bu arada içtiği sigaranın dumanını Felix'in yüzüne üfler. Can Felix'i sigara içmediği, annesinin sözünden çıkmadığı için süt çocuğu olarak görür ve bunu sıkça vurgular.

Felix'in yolu defalarca Türk genci Can tarafından kesilir. Can, Alman arkadaşı Felix'in pahalı ve yeni ayakkabılarını alır. Felix eve yalnızlık dönmek zorunda kalır. Oğlunu ayakkabısız gören baba neden ayakkabısız olduğunu sorar ve Felix annesinin desteğiyle olayı istemeyerek de olsa babasına anlatmak zorunda kalır. Felix'in anne-babası oğullarının uzun bir süredir Türk genci Can tarafından baskı altına alındığını öğrenir. Christa, eşi Simon'dan bunun için bir şeyler yapmasını ister. Simon, polise gitmek ister fakat Felix reddeder. Simon, oğluna yeni ayakkabılar aldığı anda yine aynı şeylerin yaşanacağını söyler.

Simon, oğlu Felix'i de yanına alarak Can ve çetesinin yanına gider. Can ve arkadaşları rap müziği eşliğinde breakdancers yapmaktadırlar. Breakdancers ve rap müzik de alt kültürü oluşturan öğelerindendir. Can "*Felix, sigara!*" (Wut 6:50) der ve Simon, Felix'in sigara içmediğini söyler. Can "*Senle kim konuşuyor lan?*" (Wut 6:56-7:50) diyerek sokak jargonuyla Simon'a çıkışır. Can "*Böyle bir babaya yanlış bir çocuk*" (Wut 7:10) diye yorum yapar. Simon "*Can*" diye konuşmaya başlar. Can, arkadaşlarına "*Herhalde tanınmış biri olmalıyım!*" (Wut 7:14) der; Simon da onu onaylayarak "*Evet, ayakkabı hırsız Can*" (Wut 7:18) diye onaylar. Simon'un amacı Can'la anlaşmaktır. Normal bir ses tonuyla konuşurken Can tam aksine Simon'la dalga geçer ve küfrederek konuşur. Konuşmalarda Kanakça'da sıkça kullanılan "*Ich bin Kino oder was!*", "*Alder*", "*lan*", "*Ich bin komisch oder was!*" gibi söz ve kelimeler kullanılmıştır. Çete toplu halde rap söylemeye başlar ve Simon'un üstüne yürürler. Bu duruma kızan Simon da küfrederek oğluyla oradan ayrılır. Araçta giderlerken baba oğul konuşurlar. Felix babasına "*Baba, neden bunları ülkemize soktunuz?*" (Wut 9:01) diye sorar ve Simon da "*Onları biz getirdik, şimdi köklerinden koparıldılar. Nereye ait olduklarını bilmiyorlar, istemedikleri işleri yapıyorlar*" (Wut 9:12) diyerek bu yabancı gençlerin aidiyetsizliklerine vurgu yapar. Simon bir şekilde ayakkabıları geri alacaklarını söyler. Tüm bu yaşananlardan sonra Felix babasından artık kendisini korumamasını ister. Felix, "*Kendini nasıl koruyacaksın?*" diye soran babasına kendisini nasıl koruyacağını bilmediğini söyler.

Felix, Can ve arkadaşlarıyla basketbol oynar. Oyun sonrasında Felix, Can'a; "*Benim için mal var mı?*" (Wut 10:07) diye sorar ve esrarın parasını verir. Can cebinden esrar çıkarır ve "iyi mal" anlamına gelen Kanakça "*gutes grass*" (Wut 10:22) diyerek verir. Bu arada malın kaliteli olduğunu, beğenmiyorsa geri verebileceğini söyler. Felix, babasının ayakkabıları almak istediğinden bahseder. Can "*Senin babanı s.k.r.m!*" diyerek küfreder. Felix'le alay eder ve Can'ın arkadaşları Felix'i döver.

Dayak yiyen Felix, Can konusunda babasına, her defasında olduğu gibi, yine yalan söyleyerek merdivenden düştüğünü söyler. Yalan söylemesinin asıl sebebi Can ve çetesinden korktuğu içindir. Felix aynı zamanda yalnızlık çeken bir gençtir. Film boyunca Felix'in Alman arkadaşlarının olduğuna dair herhangi bir görüntü yoktur, Felix bu nedenle de Can'la birlikte. Bu birliktelik her ne kadar kendisine zarar verse de tepki gösteren babasına Can'la ilgili şikâyetle bulunmaz.

Simon, Can'ın evine gider. Filmde adı zikredilmeyen Can'ın babasıyla konuşur, yaşananları anlatıp oğlunun rahat bırakılmasını ister. Can'ın babası oğluyla ilgili iddiaları duyduğunda oğlunun daha çok genç, fakat iyi bir delikanlı olduğunu söyler. Tam o sırada odaya Can girer ve babası Can'a olanları sorar. Can yaşananları inkâr eder. Can ve babası arasında küfürlü konuşmalar başlar. Can'ın babası hiddetlenerek oğlunu Simon'un yanında döver. Simon'a ayakkabıların iade edileceği sözünü verir. Oğluna ayakkabıları iade etmesini emredici bir tavırla söyler. Onuru incinen Can Simon'a kin besler ve filmin sonuna kadar Simon'a adeta öfke kusar. Can babası tarafından dövüldükten sonra ağlar. Başkasının yanında gururu incindiği için üzgün bir halde elinde bıçakla düşüncelere dalar.

Can, babası ayakkabıları iade etmesini istediği için Simon'un evine gider fakat Felix, Can'ı içeri almak istemez. Can, sözlü baskıyla bir şekilde Felix'i ikna ederek eve girmeyi başarır. Can gördüğü konfor karşısında şaşkına döner; evin güzelliği onu adeta büyülemiştir: "*Fettes Haus!*", "*Zeigt mir dein Fettes Haus*" (Zengin ev, zengin evini bana göster) (Wut 14:13) der. Konuşmaları Kanakça'dır. Almancada "*Fett*" (yağ/şişmanlık) anlamına gelirken burada anlam kayması olmuş ve zenginlik anlamında kullanılmıştır. Can, Simon'a olan öfkesinden dolayı çok değerli bir vazoyu kasten kırar ve bu davranışını sanki kazaymış gibi Felix'e yansıtır. Bu arada aile albümü dikkatini çeker; Can albümü açar ve Christa'nın çıplak fotoğrafını çalar. Felix'in annesi ve babası eve gelir. Can provoke etmeye devam eder Simon da kibirli bir şekilde "*Davet edildiğinizi bilmiyordum!*" (Wut 16:50) der. Can verdiği cevapla Alman toplumunun misafire olan davranışını eleştirir. "*Siz Almanlarda bu nasıl bir misafirperverliktir?*" (Wut 16:56) diyerek cevap verir ve Felix'in arkadaşı olduğunu söyler. Filmin bu kesitinden Türk ve Alman kültürleri hakkında diyaloglar geçer. Christa, Almanların arkadaşlık kavramını daha farklı anladıklarını söyler; o esnada Can kendine viski doldurmaktadır. Simon, Müslümanların içki içmediklerini bildiğini söyler; Can bu sözlere de tepki göstererek "*Sen, Müslümanlıktan ne anlarsın?*" (Wut 17:37) diyerek tepki gösterir. Sinirlenen Christa, Can'ı evden kovar.

Simon ve Can evden çıkarlar. Simon, Can'a kartvizitini vermek ister fakat o kabul etmez. "*Yarın büroma gel görüşelim*" (Wut 18:51) der. Can, bu sözlere sinirlenir. "*Tabii ki Kanak gelsin ayakkabılarını silsin değil mi?*" (Wut 18:50) der. Can film boyunca Simon'un kendisini Kanak olarak gördüğüne ve aşağılamak istediğine vurgu yapar. Bu onun kendi usulüyle başkaldırışıdır. Kanaklar toplumda söz sahibi olmak, haklarını korumak yolunda ilk nesile oranla daha cesaretlilerdir. İsyankâr, gürültülü ve saldırganlığa saldırganlıkla karşılık veren militarist tutumlar gösterirler (Gazioğlu, 2012: 70). Can, asıl problemin Simon'un kendisi olduğunu söyler. Problemleri çözmek isteyen Simon'a "*Senin b..tan paran, karın ve zengin evin var ama anlayışın yok!*" (Wut 19:01) diyerek hakaret ve küfürler yağdırır. Filmin önemli sahnelerinden birinde Simon ve Felix karşılıklı konuşurlar. Felix eskisine göre babasından daha fazla para ister. Bu nedenle Simon oğluna Can'la görüşüp görüşmediğini, esrarı tanıyıp tanımadığını ve "*Artık sigara içmiyorsun değil mi?*" gibi sorular yöneltir. Büyüyünce istediğini yapabileceğini söyler. Bir baba olarak oğlunu tüm kötü alışkanlıklardan ve kötülük yapan Can'dan korumak ister.

Can, bir barda kız arkadaşıyla otururken bir anda gözüne Simon çarpar. Simon, bir kız öğrencisi ile oturmaktadır. Can yanlarına giderek onlara içecek ısmarlar. Simon'un öğrencisi ile konuşmaya başlar ve Simon bu duruma müdahale etmek ister.

Can, Simon'un kulağına bir şeyler fısıldar ve Simon, Can'ı bardan kovdurur. Simon daha sonra bardan çıktığında aracının tekerleklerinin patlatıldığını görür.

Simon ve eşi Christa, gece yarısı bahçede birisinin olduğundan şüphelenerek bahçeyi kolaçan ederler. Ertesi sabah Christa kocasının ceketinin cebinde kadın iç çamaşırı bulur, fakat tepki göstermez, çünkü kendisi de Michael'den hoşlanmaktadır.

Can ve arkadaşları yoldan geçen Felix'i görüp yolunu keserler. Can, zorla Felix'i beş parmak arası bıçak oyununa zorlar. Ortaya paralar atılır. Felix daha dün para verdiğini söylese de, çoğunluğun içinde baskılara boyun eğmek zorunda kalır. Can, "Uğur getirir" diyerek kendi bıçağını Felix'e verir. Oyunu Felix kazanır. Can bir gün öncesi Felix'e babasını bir kız öğrencisi ile gördüğünü ve onunla yatmış olabileceğini söyler. Felix ise buna inanmaz ve "saçma" der. Can oyunu kazanan Felix'den oyuna devam etmesini ister, ikinci defasında Felix oyunu kaybeder ve elini yaralar.

Simon, ikinci kez Can'ın babasından yardım talep etmek için gider ancak, Can'ın babası onu içeri almaz. Kapı aralığından "Ayakkabılar iade edildi mi?" (Wut 36:48) diye sorar. Simon ise tekrar konuşmaya yeltenir "Evet, fakat..." Can'ın babası konuşmasına fırsat vermeden kendi düşüncelerini peş peşe sıralar. "Çocuklarımı düzgün bir şekilde yetiştirdim!" (Wut 53:33) der. Simon'un kinayeli bir şekilde "Bundan hiç şüphe etmiyorum" (Wut 36:56) demesi üzerine Can'ın babasının sözleri çok önemlidir: "Her gün kontrol edemem. Sokakta istediklerini yapabilirler. Biliyor musunuz? Gençler kendi problemlerini kendileri çözmelidir" (Wut 36:43-37:11). Can'ın babası son sözü söylemiş ve artık kapı Simon'a kapanmıştır.

Felix, eli yaralı olduğu için çello kursuna gidemediğinden evde bilgisayarda oyun oynamaktadır. Neden kursa gitmediğini soran babasına bisikletten düştüğünü söyler. Simon, ısrarla gerçeği söylemesini ve Can'ın ne yaptığını öğrenmek ister. Felix, düşüp yaralandığını söylese de aralarında gerginlik olur. Simon, oğlunu anlamadığını ve ona yardım etmek istediğini, Felix ise babasına gün boyu üniversitede olduğunu, kendisinin kötü yetiştirildiğini dillendirir. Felix'e göre babası sokaklarda neler olup bittiğinden haberdar değildir. Felix dışarıda başkalarına karşı savunmasız ve çekingendir. Haklarını savunup tepki gösteremez. Simon, oğlunun iyi yetiştirilmediğini, aslında mücadeleciler yetiştirilmeliydi diye düşüncesini ifade eder. Simon, oğluna "Yardımcı olacak arkadaşların yok mu?" (Wut 34:54) diye sorar. Felix, Türklerin birlikteliklerinden güç aldıklarını, Almanların ise birbirlerine güvenmediklerini söyler ve babasının hoşgörüyü dayalı olan liberal eğitimini eleştirir. Felix bireyseldir; bu nedenle de grup desteğinden yoksundur.

Can bir gece balkondan Felix'in odasına girer. Felix'le karşılıklı sigara içerler, bu arada Can, Felix'e Türklerin sigara içiş biçimini öğretir. Birbirlerine dostça davranıp, dostluk hakkında konuşurlar. Can, kendisine ait olduğunu belirttiği "Neden beni sevmedin?" (Wut 39:45) adlı şarkıyı söyler. Söylediği şarkının sözleri Can'ın ruh halini yansıtır. Can, koskoca, metropolde aslında çokluğun içinde teklifi, yapayalnızlığı yaşamaktadır. Konuşmaları sırasında Felix, Can'a babasının profesörlük açılış konuşması yapacağından bahseder. Bu arada Felix'in annesi ve babası oturma odasındadırlar. Can arkadaşını dikkatle dinler. Arkadaş olarak aralarında herhangi bir problem olmadığı için de anlaşılırlar. Can'ın öfkesi sadece Felix'in babası Simon'a karşıdır.

Can, profesör olmasına ramak kalan Simon'un açılış konuşmasını yaptığı amfiye girer. O esnada profesör adayı Simon Alman yazar Heinrich von Kleist'dan bir pasaj okumaktadır. Can, salondakilere onun nasıl biri olduğunu sorar. Can, bu arada daha önceden Simon'un evinden aldığı, eşi Christa'nın çıplak fotoğrafını kürsüye koyarak gösterir. Konuşmayı dinlemeye gelenlere Simon'un kız öğrencisiyle ilişkisini açıklar. Simon'a "*Yoksa başka kızlarla da mı yattıyorsun?*" (Wut 47:41) diyerek küfreder. Can ağza alınmayacak şekilde öğrenci ve hocaların yanında Simon'a ve edebiyata küfreder, orada bulunanlardan birisi tarafından amfiden atılır. Atılırken de tehdit ve küfürlerine devam eder. Bütün bu yaşananlardan sonra Simon daha fazla sabredemez, o da küfredip "*Türkenarsch*" (Wut 48:14) diyerek Can'ı kovar. Can, profesöre hakaretler ederek oradan ayrılır.

Açılış konuşması fiyaskoyla biten Simon, üzgün bir halde evine gelir. Felix, babasına konuşmasının nasıl geçtiğini sorar. Simon "*Biz bir takımız ve işbirliği yapmalıyız*" (Wut 49:34) der. Felix bu cümleyi "*Biz bir aileyiz*" (Wut 49:38) diyerek düzeltir. Simon, Felix'e Can'la hâlâ konuşup konuşmadığını, kendisi hakkında neler bildiğini ve "*Benim hakkımda konuşuyor musunuz?*" (Wut 49:51) diye sorar. Felix, Can'ın bazı şeyleri bilmesi durumunda "*Onu dövecek misin?*" (Wut 49:58) diye sorar. Simon, taş devri insanlarıyla ilgisinin olmadığını söyler; Felix de buna tepki gösterir. "*Türkler taş devri insanı mıdır?*" (Wut 50:06) diyerek çekip gider.

Zor durumda kalan Simon, Can'ı takibe alır ve kamerasıyla nasıl eroin pazarladığını ve kimlere sattığını kayda alır. Kayıt esnasında oğlu Felix'e de uyuşturucu verdiğini görünce hemen kaydı durdurarak yanlarına gider ve Felix'e "*Hani bana söz vermiştin!*" (Wut 52:29) diyerek tepkisini gösterir. Oğlunu bir baba olarak içinde bulunduğu kötü durumdan kurtarmak ister. Felix, belki de hayatında ilk defa babasına karşı gelerek, "*Bu benim meselem*" deyip tepki gösterir. Simon çok sinirlenmiştir ve Can'ın yakasına yapışarak oğlunu rahat bırakmasını ister. Simon, biraz sakinleşince yanlış yaptığını fark eder ve Can'dan özür diler. Buna karşılık zaten Simon'a kin besleyen Can ve yardımına koşan arkadaşları Simon'a tekme tokat girişirler. Simon, gençler tarafından hem darp edilir, hem de en kötü sözlerle hakarete uğrar. Felix, babasının dövülmesine engel olamaz, gözleri önünde babası linç edilir.

Simon, Felix'i Can aleyhine şikâyetçi olması için polis merkezine götürür; gerçekleri anlatması için oğlunu sıkıştırırsa da Felix ifade vermeyi ve şikâyetçi olmayı reddeder. Polisler Can'ın evine baskın düzenleyip arama yaparlar. Can'ın babası polisler kendilerinin dürüst insanlar olduklarını söyler. Arama sonucunda evde uyuşturucu bulununca da sinirlerine hâkim olamayarak oğluna hakaret eder. "*Artık benim evladım değilsin!*" (Wut 54: 44) diyerek bir daha eve gelmemesini söyler. Polisler uyuşturucu satıcısı olduğu gerekçesiyle Can'ı tutuklayıp götürürler. Can'ın Kanak arkadaşları Can'ın tutuklanmasından Felix'i sorumlu tutarlar. Kurbanlarını pusuda sıkıştırıp dayak atarlar. Felix suçsuz olmasına rağmen Can'ın arkadaşlarıncı dövülür ve baygın bir şekilde evlerinin kapısının önüne atılır.

Christa ve Simon tartışır, karşılıklı suçlamalarda bulunurlar. Christa kocasının ilişkisini bildiğini ve ondan öğrendiğini söyler. Artık evdeki tüm sevgi bağları kopmuştur. Oysa Christa da pek masum değildir. O da aile dostları olan Michael ile birlikte olmuştur.

Simon, arkadaşı Michael'den kendisine bir silah temin etmesini ister. Michael ona Can'la ilgili sorunu bizzat kendisinin çözeceğini söyler. Simon, ailesi için yemek yapmıştır ve güzel bir sofraya hazırlar. Yemek esnasında arkadaşı Michael arar ve Can'la ilgili konuyu hallettiğini bildirir. Simon bu durumu eşi ve oğlundan saklar, gelen telefonun dersle ilgili bir konu olduğunu dile getirir.

Can, af dilemek için evlerine giderek babasının elini öper. Aslında bu bir pişmanlık göstergesidir; ancak Can'ın babası oğlunu affetmediği gibi evden de kovar. “*Evin anahtarlarını burada bırak giderken*” (Wut 1:03:21) der. Onun bu sözleri oğlunu evlatlıktan reddettiği anlamına gelir. Can'ın artık ne sığınacak bir yuvası, ne de bir ailesi vardır; kaybedecek hiçbir şeyi de kalmamıştır. Evden kovulan Can, ağlar (Wut 1:03:38). Bu sahnede Can'ın ne kadar duygusal olduğu, yalnızlığı ve çaresizliği dikkat çeker. Sezen Aksu'nun söylediği parçada bu anın duygusallığını iyice pekiştirir. Can vitrindeki aile fotoğraflarına bakarken, bir taraftan da “*Yürüyorum hasretin, acının üstüne. Sığmıyorum dünyaya, dar geliyor geceler*” diye devam eden şarkı sözleri Can'ın ruh halini yansıtır.

Simon, Can'ı dövdürdüğü arkadaşı Michael'e teşekkür etmek için atölyesine gider. Burada tesadüfen eşi ile Michael arasındaki ilişkiyi öğrenir. Atölyeye giren arkadaşına arkasından neler çevirdiğini sorar ve tekme tokat birbirlerine girerler. Michael, Christa'yı ihmal ettiği için Simon'u suçlar.

Can, Simon'un otomobilini profesyonel araç hırsızları gibi düz kontak yaparak çalar. Felix'le birlikte otomobille şehirde turlarken öncelikle Felix'e kardeşlikten bahseder. Felix, Can'ı babasının değil de Michael'in dövdüğünü öğrenir. Can, Felix'e babası hakkında kötü sözler söyler ve kızgınlığını küfürlerle ifade eder. Can'ın tek amacı Felix'in babasından öç almaktır. Her ikisinin de yüzleri yaralıdır. Felix, Can'ın arkadaşları tarafından, Can ise Michael tarafından dövülmüştür. Can, Felix'i araba yarışlarının yapıldığı yere götürür. Orada çete arkadaşları da vardır. Felix'e tepki gösterirler ama Can Felix'i korur. Felix, yarış arabası kullanırken Can arkadaşlarından birinden silah alır. Felix yarışı birincilikle bitirir. Can ve arkadaşları önce uyuşturucu hap, sonra alkol ve sigara içerler. Can, aynı şeyleri Felix'e de içirir. Felix, arkadaşına ne yapacağını sorar. Polisler tarafından tutuklanması beklenen Can “*Belki de hapse gideceğim. Polisler beni tutuklamak isteyecekler ama beni tutuklayamayacaklar. Hapse gitmek istemiyorum Alder!*” (Wut 1:12:33) der. Can'ın bu sözleri özgürlüğünün kısıtlanmasına tepki gösterdiğinin ifadesidir. Felix'i babasının arabasına bindirerek dikkatli kullanmasını tavsiye eder. Felix aldığı alkol ve uyuşturucu haptin etkisindedir. Evine gelir ancak anne ve babası oğullarını şaşkınlıkla karşılar, çocukları için endişe duyarlar. Simon tüm bunlara Can'ın sebep olduğunu söyler fakat Felix “*Can benim arkadaşım*” (Wut 1:15:01) diyerek her zamanki gibi Can'ı savunur. Babasını Can'ı dövdürdüğü için suçlayarak odasına çekilir. Odasında kulaklıkla aynen Türk gençler gibi Türkçe rap müzik dinler. Filmin bazı kesitlerinde Can'ın Türkçe sorularına Felix Türkçe cevap verir. Tüm bunlar bize gençler arasındaki etkileşimi gösterir. Can ve Felix farklı kültür ve dillere sahip olmalarına rağmen karşılıklı kültür alışverişi içindedirler; filmde gençler arasında dilsel ve kültürel geçişlerin olduğu görülür.

Filmin birçok sahnesinde fiziksel şiddet vardır. Filmin son sahnelerine doğru Can, Felix'lerin evine gelir. Önce balkonda olan Christa'ya saldırır, sonra da camı kırarak eve girer. Beyzbol sopasıyla Simon'un başına vurup bayıltır. Bir süre sonra Simon'un

kendisine geldiğini gören Can elindeki tabancayla Simon'u tehdit eder. Can, Simon'a kendisini arkadaşına dövdürdüğü için çok öfkelidir. Aralarında arbede yaşanır ve galip olur. Can, her ikisinin de ağzını bantla yapıştırır ve Simon'a hayatını mahvettiğini söyler. Simon, Can'dan kendilerini rahat bırakmasını ve ne isterse alabileceğini söyler. Can da Simon'un evini kendi babası için ister. Can'a göre evi babası hak etmiştir. Profesör bunu kabul eder. Can'ın elinde çakı vardır. Öfkeli konuşmalarına devam eder. Simon'a "*Ülkenden gitmemi istiyorsun değil mi?*" (Wut 1:20:20) diyerek tepki gösterir. Sesleri duyan Felix salona gelir ve bankın üstünde duran tabancayı alarak Can'a yöneltir. Can, Felix'in kendi tarafında olmasını, kardeş olduklarını, artık bu evin bir üyesi olduğumu söyle deyip Felix'e vurarak tabancayı elinden alır. Felix'in de ağzını bantlar. Elinde bıçakla Simon'a "*Eğer beni vurursan oğlunu öldüreceğim!*" (Wut 1:22:00) diye tehdit eder. Can, Simon'a "*Beş dakikan var, silahı al ve kendini öldür!*" (Wut 1:22.02) diye emreder ve aksi takdirde oğlunu öldüreceğini söyler. Simon, oğlunu bırakması durumunda kendisini vuracağına söz verir, fakat Can profesörün sözüne güvenmez. Bu konuşma arasında Can yine kendisini "*Kanak*" olarak tanımlar. Simon, tetiği çeker fakat tabancanın içinde mermi olmadığı için ölmez. Can ve Simon arasında kavga tekrar başlar ve birlikte yüzme havuzuna düşerler. Kavga esnasında Can'ın başı havuzun duvarına çarpar ve orada ölmesiyle Can'ın hayatı ve film son bulur.

Sonuç

Filmin yapılmış olduğu 2006 yılından günümüze kadar gelinen süreçte Almanya'da alt kültürü oluşturan bu gençlerin günümüzde de kendi oluşturdukları grup içerisinde varlıklarını devam ettirdikleri bilinmektedir. Bu gençler kimliklerini kendilerine özgü tarzlarıyla görünür kılmaktadırlar. Alt kültür grupları tarzlarıyla, egemen kültürün kodları ve sembolleriyile harmanlanmış bir toplumda kendi değerlerini görünür kılabilmektedirler; bu nedenle geçmişte olduğu gibi günümüzde de konuşma biçimleri, davranış tarzları ve yaşam biçimiyle farklılıklarını göstermeye devam etmektedirler.

Filmde de görüldüğü gibi hem üst kültür hem de aileler tarafından yeterince desteklenmeyen gençler boşluğa düştükleri anda zararlı alışkanlıkları kolayca edinmektedirler. Gençler aralarındaki güçlü etkileşimle birbirlerini daha kolayca etkileyebilmektedirler. Alt kültür grupları içindeki toplumsal eylem biçimi, duygusal tarza biraz daha yakındır. Bu yakınlık filmde Can ve arkadaşları arasında da oldukça güçlü ve etkilidir. Üst kültür grubuna ait olan Felix'in Alman toplumu içindeki yalnızlığı ve bir arkadaşına olan ihtiyacı bariz bir şekilde görülür. Her iki film karakterinin etkileşimde Felix'in Türkçe müzik dinlemesi, Can'ın öğrettiği Türkçe kelimeleri öğrenmeye çalışması etkileşime örnek gösterilebilir. Ancak bu etkileşimin her zaman müspet olduğu anlamına gelmez. Can örneğinde olduğu gibi kötü sonuçlara da sebep olabilir.

Kabul edilmelidir ki, hiçbir vicdan sahibi uygar insan, kötülüğü asla tasvip etmez, Can'ın davranışlarını kabullenemez, onu tamamıyla masum göremez. Ancak hayat şartları, bulunulan ortam insanları bazen istenilmeyen sonuçlara götürebilir. İyi yetişmiş bireyler iyiyle kötüyü daha kolay ayırt ederek iyiliğe yönelirlerse de kötü şartlarda yetişmiş kişiler ister istemez kötülüğe yönelebilirler.

Psikolojik açıdan her insanın içinde az ya da çok kötülüğe eğilim olabilir, önemli olan, uygar toplumlara düşen, bu kötü eğilimlerin ortaya çıkacağı şartları ortadan kaldırmak, yaygın tabirle bataklığı kurutmaktır.

Bir başka açıdan, insanlar arasındaki şiddet olaylarında her ne kadar hafifletici sebepler, ağır veya hafif tahrik, nefis müdafaası gibi çeşitli unsurlar bulunsa da, tüm uygar toplumlarda hukuki tabirle “İhkakıhak/kendi gücüyle hak alma” ya da güncel tanımlamayla “yargısız infaz” yasaklanmıştır. Toplumsal huzurun en güvenli yolu, bu gücü uygar toplumlarda yasal çerçevede kurulmuş bulunan emniyet birimlerinin ve bağımsız yargının yerine getirmesidir.

Akademik çalışmalarımız sırasında filmin geçtiği ortamlarda yaptığımız araştırmalar ve Kanaklar ile yaptığımız röportajlarda bizzat ulaştığımız sonuçlarda da gördüğümüz gibi, filmde geçen sahneler büyük oranda gerçek hayatta yaşanmaktadır. Unutulmamalıdır ki, acımasızca eleştirilse de, bu gençler istesek de istemesek de bizim evlatlarımız ve geleceğimizdir.

İnsan sosyal bir varlıktır, tek başına yaşayamaz, yalnızlığa katlanamaz, insanlar topluluğu içinde, aile ortamında güvenli bir biçimde yaşayabilmelidir. Bize düşen, engin bir hoşgörülle, empatiyle toplumsal barışı sağlamak için bu gençlere hem Türk hem de Alman hükümetince çözümler üretmektir. İtilen bu gençlere destek verilmeli ve topluma kazandırılmalıdır.

Kaynakça

- Aladağ, Züli** (2005): “Wut” Filmi, Berlin: Colonia Media, Süre: 1:28:36 dakika, <https://www.youtube.com/watch> (Erişim tarihi: 01.10.2018)
- Asutay, Hikmet & Atik, Oktay** (2012): Fatih Akın’ın “Kurz und Schmerzlos Filminde Türk-Alman Gençlik Alt Kültürlerinin Yansıması”, *Zeitschrift für die Welt der Türken*, s. 37-51.
- Cançoğlu, Hatice Deniz** (2011): *Kanak Sprak Versus Kiezdeutsch. Eine Ethnolinguistische Untersuchung der bei den Sprachphänomen im Deutschen im Lichte des Kultur Transfers*, Yüksek Lisan Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Alman Dili ve Edebiyatı, İzmir.
- Dürscheid, Christa** (2003): “Syntaktische Tendenzen im heutigen Deutsch”, Manuskript zur Antrittsvorlesung an der Universität Zürich 21.06.2003.
- Erkayhan, Şafak** (2011): 1960 Sonrası Almanya’da Türk Sanatları: Göç ve Kültürel Kimlik, North Carolina: Lulu (E Book).
- Erkut, Gökhan Şefik** (2014): *Kişilik Ve Kültür Etkileşimi Bağlamında Çevirmen İdiokültürü’nün Çeviri Ürün Aracılığıyla Erek Sosyal Yapıya Etkisi*, *Tarih Okulu Dergisi*, Yıl: 7, Sayı: XIX, s. 23-46.
- Gazioğlu, Elif** (2012): 60’lardan 90’lara Göçmen Kuşak Farkları, (Edt: Gülmüş Zehra), *Türk Alman İşgücü Anlaşması’nın 50. Yılında Almanya Türkleri*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Hobuß, Steffi** (2007): “Einkomplexes und wechselhaftes Spiel”, *Sprachliche Resignifikation in Kanak Sprak und Aboriginal English, Polyculturalism And Discourse*, (Edt: Schwarz Anja and Russell West-Pavlov), *Polyculturalism And Discourse*, Amsterdam-Newyork: Rodopi.
- Hürriyet Gazetesi** (2006): <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/almanyada-tartisma-yaratan-film-ofke-51251352> (Erişim tarihi: 15.10 2018)
- Mielke, André** (2006): Bedenken überall: "Wut" in der ARD, <https://www.welt.de/kultur/article155559/Bedenken-ueberall-Wut-in-der-ARD.html> (Erişim tarihi: 01.10.2018)

Nakiboğlu, Meryem (2012): *Almanya'daki Gochmen Gençlerin Dili / Ich Bin Kanak*. Saarbrücken: Türk Alim Kitabevi.

Volker, Hinnenkamp (2000): "Gemischt sprechen" von Migrantenjugendlichen als Ausdruck ihrer Identität. In der Deutschunterricht, ss 96-107. https://www.hs-fulda.de/fileadmin/user_upload/FB_SK/Leseproben/Hinnenkamp_gemischt_sprechen.pdf107. (Erişim tarihi: 15.10.2018)

Zaimoğlu, Feridun (2010): *Kanak Sprak*, Berlin: Rotbuch Verlag GmbH.